

page

ไก่ทอดครึ่งๆ หัวไข่ก้านั้นๆ รสชาติของหยาดเหงื่อและความฝัน

반반 무 째이

คิมโซยอน

เขียน

สุจิตราภา ขำวงศ์

แปล

จินอู เต๋ยมื้อเย็นวันนี้แม่ส่งไก่ทอดมาให้นะ

กินแล้วจะได้มีแรงอ่านหนังสือ

- คิมโซยอน

การอ่านคือรากฐานที่สำคัญ

คำนำสำนักพิมพ์

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่วิวัฒนาการและปรับตัวอยู่ตลอดเวลาเพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ เริ่มต้นจากการใช้ชีวิตอยู่ในถ้ำ เข้าป่าล่าสัตว์ ก่อนจะเริ่มตั้งถิ่นฐานและทำการเกษตร สร้างอุปกรณ์และเครื่องมือเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิต ที่เป็นแบบนั้นได้ก็เพราะความรู้ความสามารถของมนุษย์นั้นไม่มีขีดจำกัด แต่ในขณะเดียวกัน ความทะเยอทะยานและความกระหายอยากของมนุษย์ก็ไม่เคยสิ้นสุด มนุษย์จึงรบราฆ่าฟันและแก่งแย่งชิงดีกันมาทุกยุคทุกสมัยเพื่อความมั่งคั่งและอำนาจ เพื่อความเชื่อและอัตลักษณ์ ดังหลายเหตุการณ์ที่มีให้เห็นอยู่ในหน้าประวัติศาสตร์

ประเทศเกาหลีก็ผ่านเหตุการณ์ความขัดแย้งและวิกฤตการณ์มานับครั้งไม่ถ้วน ทั้งการถูกต่างชาติยึดครอง สงครามเกาหลี ซึ่งนำไปสู่การแบ่งประเทศ การปกครองระบอบเผด็จการทหาร จนถึงวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ และทุกครั้งประชาชนเกาหลีก็ฝ่าฟันอุปสรรคมาได้ด้วยการร่วมแรงร่วมใจ ผ่านเมนูอาหารหลากหลายที่ทั้งเพิ่มกำลังกายและปลอบประโลมจิตใจ

ไก่ทอดครึ่งๆ หัวไชเท้าเน้นๆ รสชาติของหยาดเหงื่อและความ
ฝืน เป็นหนังสือที่ถ่ายทอดชีวิตของคนเกาหลีในแต่ละยุค
ผ่านเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ โดยเล่าด้วยน้ำเสียงที่เข้าใจง่าย
และกลั่นอายความอ่อยที่หอมอบอวล ชวนให้นักอ่านได้ไปสัมผัส
เรื่องราวที่กลมกล่อมเหล่านี้ด้วยกัน

page

คำนำผู้แปล

ไก่ทอดครึ่งๆ หัวไชเท้าแน่นๆ รสชาติของหยาดเหงื่อและความฝันเป็นผลงานรวมเรื่องสั้นที่เปิดพื้นที่ให้เมนูอาหารเกาหลี 5 ชนิดได้เผยตัวตน ซ่อนเรื่องราวเชื่อมโยงอดีตและปัจจุบัน ในฐานะผู้แปล ดิฉันประทับใจตรงที่ผู้เขียนมิได้ใส่เพียงสูตรหรือวัตถุดิบของอาหารโปรด แต่ยังสอดแทรก “พลังแห่งการกิน” ซึ่งสะท้อนประวัติศาสตร์และท่วงทำนองชีวิตของชาวเกาหลีตลอดหลายทศวรรษด้วย

อาหารในเรื่องไม่ใช่เพียงสิ่งเติมเต็มท้อง แต่เป็นหลักยึดในวันที่เหนื่อยล้า ช่วยกอบกู้ความหวังในจังหวะที่ดูไร้หนทาง การผสมผสานระหว่างบรรยากาศหลังสงคราม ความท้าทายทางเศรษฐกิจ ไปจนถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งหมดล้วนเรียงร้อยให้เห็นว่า “การกิน” อาจเป็นสายใยเล็กๆ อันเหนียวแน่นที่ประคองผู้คนมาโดยตลอด

หนังสือเล่มนี้ไม่ใช่ตำรากับข้าวแต่อย่างใด ทว่าทุกบทเป็นเหมือนหม้อซุบที่เคี่ยวบนประวัติศาสตร์ร่วมสมัย พร้อมเสิร์ฟให้เราได้ลิ้มลองโดยไม่ยัดเยียด ตลอดเรื่องราวจะเห็นว่าผู้เขียนมองความธรรมดาอย่าง “มันเทศหนึ่ง” หรือ “ต็อกโบกี้” ให้กลายเป็นสัญลักษณ์ที่เล่าผ่านช่วงเปลี่ยนผ่านและความหวัง ทว่าบทสรุปหรือชะตากรรมของแต่ละตัวละครเป็นสิ่งที่ผู้อ่านต้องค้นหาเองในหนังสือเล่มนี้

ในฐานะผู้แปล ดิฉันหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะพาผู้อ่านดำดิ่งสู่ชีวิตผู้คนที่คุณเหมือนจะเรียบง่าย แต่กลับเต็มไปด้วยเรื่องราวทรงพลัง และหวังว่าความรู้สึกอึดอัดเล็กๆ จากหนังสือเล่มนี้จะทำให้เราเข้าใจ “รสชาติ” อีกมิติหนึ่งของประวัติศาสตร์เกาหลี และความเป็นมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น

ด้วยความเคารพ
สุจิตราภา ขำวงศ์

สารบัญ

ห่อผ้ามันเทศ	1
อาจุ้นโกะกับซุปปุเอ็น	27
ต็อกรามย็อน	85
ต็อกโบก็มินจู	148
ไก่ออดดรี้งๆ หัวไซเท้าแน่นๆ!	214
ส่งท้ายจากผู้เขียน	263
เกี่ยวกับผู้เขียน	267
เกี่ยวกับผู้แปล	268

ห่อผ้ามันเทศ

ผมไม่อาจเดาได้เลยว่า วันนี้วันที่เท่าไร วันอะไร ตัวเลขที่พอจะประมาณได้คร่าว ๆ คือจำนวนครั้งที่ดวงอาทิตย์ขึ้นและตกหลังจากที่เราลี้ภัยออกจากหมู่บ้าน น่าจะมากกว่า 30 ครั้ง แต่ยังไม่ถึง 50 ครั้ง เราเดินจากซอนอันไปแทจอน จากแทจอนผ่านยองดงไปจนถึงคิมซอน ในระหว่างนั้นทำผมถลอกหลายครั้ง หายแล้วก็กลับมาถลอกใหม่ พอหนังด้านขึ้นช้าเรื่อย ๆ ตอนนี้นิ้วหัวแม่เท้าข้างขวาก็มีตุ่มน้ำหรือไมก็หนองบวมขึ้นมาจนร้อนผ่าไปหมด ถามว่าเจ็บไหมเหรอ ถามไปก็เปล่าประโยชน์ ทุกก้าวที่เดินไป ผมรู้สึกเหมือนถูกตะปูทิ่มแทงอยู่ตลอดเวลา แต่แสดงความเจ็บปวดออกมาไม่ได้ โลกนี้ไม่ใช่สถานที่ที่สะดวกสบายพอจะมัวบ่นเรื่องที่มีหนองขึ้นที่นิ้วเท้าหรือกริมทางเต็มไปด้วยศพเรียงรายกันไปไม่สิ้นสุด แม้ว่าคนที่เคยเดินเคียงข้างกันจะล้มตายไป แต่เราก็ต้องเดินต่อโดยไม่หันมอง นั่นแหละคือการเดินทางของผู้ลี้ภัย แม้ผมจะเป็นเด็กผู้ชายอายุแค่ 13 ปี แต่ก็รู้เรื่องนั้นได้เองโดยไม่ต้องมีใครสอน

ดวงอาทิตย์ตกไปได้สักพักแล้ว อากาศยังคงร้อนขึ้นเหมือน

หม้อที่กำลังนึ่งมันฝรั่ง เป็นเพราะฝนไล่ช้างที่เพิ่งตกไปนั่นเอง เมื่อฝนตกลงบนพื้นดินที่ร้อนระอุ ไอน้ำก็พวยพุ่งขึ้นมา แม้ฝนจะหยุดตกแล้ว แต่ดูเหมือนเมฆจะยังไม่จางหายไป ตอนนี้โลกมืดมิด เบื้องหน้ามืดสนิท ในปากรู้สึกอึดอัด เฝ้าปวดร้าว เหมือนจะแตก และท้องก็ปวดแสบจากน้ำย่อยที่เอ่อขึ้นมา

“แม่ครับ วันนี้เราจะนอนที่ไหนเหรอ”

ผมถามด้วยเสียงแหบพร่า แม่ที่เดินนำอยู่หยุดเดิน ก่อนจะมองไปบริเวณรอบๆ ที่แทบจะมองไม่เห็นอะไร

“योगจิน ไปทางนั้นกันเถอะ”

แม่ชี้ไปยังมุมหนึ่งในความมืดที่มีดิ่งกว่าจุดอื่นๆ

“อ๊ะ! บ้านนั้นนา”

สัญชาตญาณของแม่แม่นยำเหมือนเคย ตรงนั้นมึนกระท่อม ฟางที่โดนทิ้งระเบิดจนกล่มไปครึ่งหนึ่งตั้งอยู่ แม่เดินเข้าไปในครัว แล้วคลำหาอะไรบางอย่างบริเวณเตาไฟ

“เจอแล้ว!”

เสียงต่ำและสดใสของแม่อัดขึ้นพร้อมเสียงก้านไม้ขีดไฟ ถูกจุด แสงเล็กๆ นั้นทำให้ใบหน้าของแม่กับผมสว่างขึ้นวูบหนึ่ง แม่มองใบหน้าของผมที่ส่องด้วยแสงไฟ ก่อนจะพึมพำกับตัวเองว่า “มีอะไรกินบ้างไหมนะ” จากนั้นแม่อีกก็จุดไม้ขีดไฟอีกครั้งแล้วเดินออกประตูหลังห้องครัวไป ผมเดินตามแม่ออกไปยังลานหลังบ้าน ดวงจันทร์ที่ถูกเมฆบังเมื่อครู่โผล่หน้าออกมาส่องแสงสว่าง

“ว้าว! นี่มันอะไรกันเนี่ย”

สวนผักเล็กๆ หลังบ้านปรากฏตรงหน้าภายใต้แสงจันทร์สีขาว สวนผักนี้ยุบเป็นหลุมไปกว่าครึ่ง ต้องเป็นเพราะโดนระเบิดลงแน่นอน น้ำฝนซึ่งอยู่ในหลุมนั้นจนกลายเป็นแอ่งน้ำ ส่วนอีกครึ่งที่เหลือก็ถูกปกคลุมด้วยเถาวัลย์หนาแน่น

“แม่ นี่มันเทศไม่ใช่หรอ”

ผมพูดพลางยกเถาไปไม้ที่สะท้อนแสงจันทร์ขึ้นดู แม่ไม่ได้ตอบ ทว่าดึงเถาออกมาเต็มแรง กัด...เสียงเถาขาดออกจากกันอย่างรวดเร็ว คงเป็นเพราะฝนที่เพิ่งตกทำให้ดินเหนียวติดกันเป็นก้อน ถ้าเป็นดินแห้งละก็ มันเทศสักหัวสองหัวคงถูกดึงขึ้นมาตามเถาไปด้วยแล้ว แม่โยนเถาในมือทิ้งแล้วนั่งลง ผมมองแผ่นหลังของแม่ที่กำลังขุดดินด้วยมือเปล่าอย่างเหม่อลอย ก่อนจะรู้สึกตัวจึงรีบปรีเข้าไปช่วย เราสองคนขุดมันเทศขึ้นมาอย่างเร่งรีบ

“ยังไม่มีผู้ลี้ภัยผ่านมาทางนี้หรอเนี่ย”

แม่พิมพ์ขาะล้างมันเทศในแอ่งน้ำ เราขุดมันเทศที่ดูน่ากินได้มากกว่าสิบหัว แม่รีบเข้าไปในครัวแล้วเอามันเทศใส่หม้อหุงข้าวแม่กับผมนั่งกินมันเทศหนึ่งในห้องที่พื้นทรุดและมีรูโหว่บนเพดานก่อนจะผล็อยหลับไป

เรานอนหลับไปนานแค่ไหนไม่รู้ จู่ๆ ก็ได้ยินเสียงปืนใหญ่ดังมาจากที่ไกลๆ ผมตื่นขึ้นมาและมองไปรอบห้อง แม่ที่ควรจะนอนอยู่ข้างๆ หายไปแล้ว ทันใดนั้นเหวี่ยงก็ไหลซึมไปทั่วแผ่นหลัง

แม่ทิ้งผมไปแล้วเหรอ ใบหน้าของเด็กมากมายที่เห็นระหว่างเส้นทางลี้ภัยผุดขึ้นมา เด็กหลงทางที่พลัดหลงกับพ่อแม่ ผมหน้าซีดเผือดและร้องไห้ด้วยความหวาดกลัว ก่อนจะรีบพุ่งตัวออกจากห้อง ท้องฟ้าเริ่มสว่างขึ้นแล้ว ผมกำลังจะวิ่งหัวซุกหัวซุนไปทางถนน แต่ดันได้ยินเสียงชุดติดินดังมาจากด้านหลังเสียก่อน ผมรีบหันกลับไปทีลานหลังบ้าน ก่อนจะเจอแม่กำลังนั่งยองชุดมันเทศพร้อมมีมันเทศกองเล็กวางอยู่ข้างๆ แม่จะโล่งใจที่แม่ไม่ได้ทิ้งไป แต่ความหงุดหงิดในใจก็พุ่งขึ้นมาอยู่ดี

“ยังงี้ก็เอาไปทั้งหมดไม่ได้อยู่แล้วนี่”

ผมพูดประซัดประชันใส่แผ่นหลังของแม่

พวกเราต้องรีบเข้าไปที่แทกูให้เร็วที่สุด เพราะที่นั่นมีลูกพี่ลูกน้องของแม่...ซึ่งก็คือลุงห่าๆ ของผมอยู่ ขอแค่ไปถึงบ้านหลังนั้น แม่กับผมก็จะปลอดภัย เมื่อวานเราผ่านคิมซอนเข้าสู่ของจุมมาแล้ว ถ้าขยันเดินอีกแคว้นเดียวก็ต้องไปถึงแทกูแน่นอนแล้วแม่จะมาฉมุนนั่งชุดมันเทศทำไมกัน

“อดทนเดินต่ออีกแคว้นเดียวนะลูก อีกแคว้นเดียวเท่านั้น!”

เช้าเมื่อวานแม่พูดแบบนี้พลางดึงแขนผมที่ทรุดลงไปนั่งเพราะเท้าแตกให้ลุกขึ้น เดินอีกแคว้นเดียวก็จะถึงแทกูแล้วขอแค่ไปถึงที่นั่น ก็จะได้กินข้าวร้อนๆ ที่บ้านญาติ ไม่มีเหตุผลอะไรที่ต้องโลภอยากได้มันเทศเลย เราไม่ควรเสียเวลาไปกับของไร้ค่าพวกนี้

“มันเทศมันหนักรึ้นนา เพราะงั้นผู้สืบทอดคนอื่น ๆ ถึงได้ชุดกัน
แค่เท่าที่จะกินได้”

แค่ต้องทนเดินด้วยเท้าที่เจ็บแบบนี้ก็ยากพอแล้ว จะให้ถือ
มันเทศไปด้วยอีกนะเธอ ผมไม่มั่นใจเลย

แม่สายศีรษะพลางบอกว่ามันเทศจะเอาไปนั่งก็ได้ ย่างก็ได้
หรือกินดิบก็ได้ แล้วพูดเสริมอีกว่า

“ถึงจะเดินทางอีกแคว้นเดียว แต่ใครจะรู้ล่ะว่าจะเกิดอะไรขึ้น”

ก่อนจะถอนมันเทศหัวใหญ่สีแดงสดขึ้นมา ดูเหมือนจะ
เปลี่ยนใจแม่ไม่ได้ง่ายๆ แล้วละ

“ยongจิน แม่ไม่ให้ลูกแบกไปหรอก เลิกบ่นได้แล้ว”

แม่พูดราวกับมองผมออกอย่างทะลุปรุโปร่ง

“ไม่ใช่ว่าผมไม่อยากแบก แต่แค่เหมือนเรากำลังเดินทาง
ช้าลงเรื่อย ๆ...”

ผมตอบกลับไปเหมือนแก้ตัว

แม่เอาเสื้อผ้าออกจากห่อผ้าแล้วใส่มันเทศมากมายลงไป
แทน เสื้อผ้าแพรตัวโปรดที่แม่หวงแหนและไม่ยอมทิ้งจนถึงที่สุด
ถูกโยนทิ้งลงบนพื้นดินอย่างไม่ไยดี ผมหยิบเสื้อตัวนั้นขึ้นมาแล้ว
ยื่นให้แม่อีกครั้ง

“เก็บเสื้อนี้ใส่กลับไป แล้วเอามันเทศมาให้ผมถือเถอะ”

จากนั้นพวกเราสองคนจึงอุ้มห่อผ้ามันเทศกันคนละห่อ แล้ว
ออกเดินทางต่อ

“ขอแค่ถึงแทกูเราก็รอดแล้ว ขอแค่นั้นพอ”

แม่พิมพ์เหมือนท่องมนต์ ไม่แน่ใจว่าแม่บอกผมหรือพูดกับตัวเอง หรือบางทีนั้นอาจจะเป็นการให้กำลังใจทั้งแม่และตัวผมไปพร้อม ๆ กันก็ได้

แทกูเป็นเมืองใหญ่ ถึงแม้ผมจะไม่เคยไป แต่แม่บอกแบบนั้น แม่บอกว่าทหารเกาหลีเหนือยังลงมาไม่ถึงแทกู แล้วก็บอกว่าประธานาธิบดีอยู่ที่แทกูด้วย ดังนั้นที่นั่นจะไม่ถูกยึดแน่นอนระหว่างที่เดินบนเส้นทางลี้ภัย ผมก็คิดจินตนาการถึงแทกูที่มีคุณปู่ประธานาธิบดีผมขาวอยู่ แคร์รู้สึกว่าเป็นสถานที่ที่มีประธานาธิบดีสั่งการสงครามอยู่ พวกทหารเกาหลีใต้ก็คงจะยอมปกป้องด้วยชีวิต เพราะประธานาธิบดีคือคนสำคัญที่สุดในประเทศโง่ละ อาจเพราะอย่างนั้น ผมถึงรู้สึกว่าจะไปถึงแทกูได้ ผมเองก็จะกลายเป็นคนสำคัญและจะได้รับการปกป้องอย่างนั้นเช่นกัน

เรามาดูถนนใหญ่และเดินร่วมกับกลุ่มผู้ลี้ภัยคนอื่น ๆ แม้จะมีคนไม่มากนัก แต่แถวก็ยังยาวต่อเนื่องไม่สิ้นสุด

“พรุ่งนี้หระคะ โอ๊ย ยังอีกไกลเลยคะ คงต้องเดินอีกวันหนึ่งเต็ม ๆ เลยมั้ง”

นี่คือคำตอบจากหญิงวัยกลางคนคนหนึ่งที่ตอบคำถามของแม่ ห่อผ้ามันเทศดูหนักขึ้นกว่าเดิมทันที ผมอยากจะเก็บมันเทศไว้แค่เท่าที่จะกินแล้วทิ้งที่เหลือไปชะเตี๋ยวนั้นให้รู้แล้วรู้รอด ผมบนพิมพ์ใส่หลังแม่

“แม่ หิ้วห่อผ้าไปสักห่อเถอะ เดินอีกแคว้นเดียวก็ถึงแล้ว
แต่ของที่มีอยู่ตอนนี้กินได้เป็นสัปดาห์เลยนะ”

แม่ไม่คิดแม่แต่จะฟังและมุ่งหน้าเดินต่อไป ผมมองก้อน
ใส่แผ่นหลังของแม่ด้วยความไม่พอใจ ตอนนั้นเองที่ได้ยินเสียงดัง
มาจากด้านหลัง รถจี๊ปสองคันที่บรรทุกทหารอเมริกันกำลังเคลื่อน
ช้าๆ เข้ามาจากอีกฝั่งของถนนพร้อมกับฝุ่นตลบอบอวล บนรถจี๊ป
มีทหารอเมริกันใส่เครื่องแบบเต็มยศนั่งอยู่คนละห้าคน และ
คนผิวขาวที่นั่งอยู่ด้านหน้าสุดก็ใส่แว่นกันแดดสีดำด้วย แม่กับผม
รีบหลบไปข้างทางเพราะกลัวว่าจะถูกรถชน ผมไม่อาจลืมภาพ
ที่เห็นในซุงจู่ระหว่างที่ลี้ภัยลงมาได้เลย รถบรรทุกที่บรรทุกทหาร
เต็มคันนั้นวิ่งมาด้วยความเร็วสูง บีบแตรเสียงดังสนั่นขณะวิ่ง
ผ่ากลางขบวนผู้ลี้ภัยที่มีทั้งคน รถลาก และจักรยานปะปนกัน
จนไปพุ่งชนคนเข้า ซึ่งคนที่ถูกชนคือคุณป้าที่มีห่อผ้าห่อใหญ่
บนศีรษะกับเด็กผู้ชายที่จับชายกระโปรงของเธอและเดินอยู่ด้วยกัน
ทั้งสองคนที่ถูกรถบรรทุกชนกลิ้งตกไปในคูน้ำข้างทาง ผู้คนกรูกัน
เข้ามาและมองลงไปใ้ในคูน้ำ คุณป้าและเด็กนอนคว่ำหน้าไม่
ขยับเขยื้อน ทว่ารถบรรทุกคันนั้นก็ยังคงขับต่อไปเหมือนไม่มี
อะไรเกิดขึ้น

แม่กับผมรีบหลบไปข้างทางอย่างลुकส์ลुकจน มันเทศ
สองสามหัวจึงหล่นจากห่อผ้าตกลงพื้น ผมรีบก้มลงไปเพื่อเก็บ
มันเทศ เอ๊ยด! รถจี๊ปหยุดตรงหน้าผมพอดีบพอดิ เกือบจะถูก

รถเหยียบเพราะมันเทศแล้วสิ แต่พวกเขาก็ไม่สนใจแม้แต่หน่อย เอาแต่พูดอะไรที่ผมไม่เข้าใจพลางผิวปาก ผมใจหายวาบเพราะนึกว่าพวกเขาจะตำหนิเรื่องที่ผมมายืนขวางทางรถ แต่ทหารอเมริกันที่ใส่แว่นกันแดดสีดำกลับหยิบกล่องสี่เหลี่ยมออกมาจากกระเป๋าเสื้อตัวเองแล้วเขย่าตรงหน้าผม

“ยัวร์ สวิตโฟเทโท แอนด์ มาย ชูอิง กอม เซนจ์ โอเค?”

ผมได้แต่ยืนงงเพราะไม่เข้าใจว่าเขาพูดอะไร ทหารอเมริกันจึงหยิบแท่งแบนๆ ที่ห่อด้วยกระดาษสีน้ำตาลออกมาจากกระเป๋าอีกข้างแล้วโบกให้ผมดู ส่วนมืออีกข้างก็ชี้ไปที่มันเทศ

“ช็อกโกแลต ง่าๆไหม”

คราวนี้ผมเข้าใจแล้วว่าทหารอเมริกันต้องการอะไร

ผมรีบยื่นห่อผ้ามันเทศให้เขา ทหารอเมริกันทำเสียง “โอ้ว” แปลกๆ แล้วหยิบมันเทศห้าหัวออกจากห่อ เขาคืนห่อผ้าให้ผม แล้ววางหมากฝรั่งหนึ่งกล่องกับช็อกโกแลตหนึ่งแท่งบนห่อผ้านั้นแทน ผมอ้าปากค้างโดยไม่รู้ตัว ไม่น่าเชื่อเลยว่าหัวมันเทศที่หนักจนหลังแทบหักจะนำโชคมาให้แบบนี้

ผมเคยได้รับหมากฝรั่งกับช็อกโกแลตจากทหารอเมริกันที่มายังหมู่บ้านเราเมื่อตอนลี้ภัยครั้งหนึ่ง ทหารอเมริกันแจกหมากฝรั่ง ลูกอม และช็อกโกแลตให้เด็กๆ ที่เพิ่งตื่นนอนเพื่อไม่ให้ร้องไห้แง ผมไม่อาจลืมรสชาติที่ได้ลิ้มลองเป็นครั้งแรกเป็นกลิ่น รส และความนุ่มละมุนที่ไม่เคยสัมผัสมาก่อน อาหาร

ล้าค่าแบบนั้นแลกกับมันเทศเป็นดินห้าหัวได้เนี่ยนะ ไม่มีค่าไหนอธิบายได้มากกว่าคำว่าโชคดีแล้วละ

วันที่ได้รับช็อกโกแลตมากินครั้งแรก หมูบ้านของเราที่อยู่ใต้เส้นขนานที่ 38 ได้รับคำสั่งให้อพยพลี้ภัย คนในหมู่บ้านถูกรบทุกชั้นรถบรรทุกของทหารอเมริกันที่ปรากฏขึ้นอย่างกะทันหันตอนกลางคืนแล้วถูกพามาถึงซอนอัน ทว่ารถบรรทุกของทหารอเมริกันกลับทิ้งพวกเราไว้หน้าสถานีรถไฟซอนอันแล้วจากไป คนเหล่านี้ที่มาตัวเปล่าและไม่ทันได้เตรียมตัวสำหรับการอพยพได้แต่ยืนมองป้ายสถานีรถไฟอย่างสิ้นหวัง

ผมเปิดกล่องหมากฝรั่ง หยิบออกมาสองชิ้นแล้วแบ่งกินกับแม่ รสหวานหอมกระจายไปทั่วร่างกาย นี่เป็นรสชาติที่ทำให้ลืมความเจ็บปวดที่เท้าไปได้เลย

แม่พูดด้วยน้ำเสียงตื่นเต้น

“ยองจิน แค่นี้ก็น้ำหวานก็รู้สึกมีแรงขึ้นมาแล้วเนอะว่าไหม”

เรามองหน้ากันแล้วยิ้ม แต่เสียงแตรรถจี๊ปก็ดังขึ้นจากด้านหลังอีกครั้ง จังหวะนี้เอง ผมแอบคิดในหัวว่าจะขอแลกอะไรกับมันเทศอีกดี ทว่าพอรีบหันกลับไปคราวนี้กลับเจอรถบรรทุกที่มีทหารเกาหลีใต้เต็มคันแทน

“เฮ้ย! เด็กตรงนั้นนะ ของที่นายเพิ่งให้ทหารอเมริกันไปเมื่อก็คือมันเทศใช้ไหม”

“ให้ผมสะดุ้งเล็กน้อยเพราะเสียงตะคอกที่เหมือนนูด้า ผมกะพริบตาพลาบคิดว่าการแลกมันเทศกับช็อกโกแลตมันผิดตรงไหน ทหารเกาหลีใต้ตะโกนใส่หน้าผมที่ยืนทำหน้างออยู่

“เอามาให้เรากินบ้างสิ กินแต่อาหารกระป๋องของพวกอเมริกา ทุกวันจนจะเอียนตายอยู่แล้ว”

ทหารที่นั่งด้านหลังเสริมขึ้นมาอีกว่า

“นั่นสิ ถ้าได้กินกิมจิผักกาดขาวโปะบนมันเทศหนึ่งนะ คงจะอร่อยสุดๆ”

ผมรีบถามออกไป

“คุณลุงก็จะให้ผมฝากฝรั่งด้วยใช่ไหมครับ”

พอได้ยินแบบนี้ ทหารเกาหลีใต้ก็หันไปมองเพื่อนที่นั่งด้านหลังแล้วหัวเราะคิกคัก

“อะไรนะ ฝากฝรั่งเหรอ ไอ้เด็กเจ้าเล่ห์นี่”

ทหารเกาหลีใต้ใช้กำปั้นใหญ่ๆ เคาะหัวผมเบาๆ

“โอ๊ย!”

“นี่เจ้าหนู! ยังไงนายก็คงชุดมาจากไร่ของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตเหมือนกันไม่ใช่เหรอ ชโมยมาแล้วยังจะขอค่าตอบแทนอีก ถึงจะเป็นช่วงสงคราม แต่แบบนี้ก็เกินไปหน่อยหรือเปล่า ฉันไม่มีฝากฝรั่งหรือช็อกโกแลตเหมือนพวกทหารอเมริกันหรอกนะ”

ทหารเกาหลีใต้ใช้มือขวากระชากห่อผ้ามันเทศในอ้อมอกของผม

ผมตะโกนด้วยความโกรธว่า “ไม่ได้ นะครับ!” ก่อนจะรีบ
รุดถอยหนี

“โอ้เด็กนี่!”

ทหารเกาหลีใต้สภพร้อมยกพานท้ายปืนไรเฟิล¹ ที่สะพายบ่า
อยู่ขึ้นมา ทันใดนั้นแม่ที่ยืนอยู่ข้างๆ ก็แย่งห่อผ้ามันเทศจากผม
แล้วยื่นให้คนพวกนั้นทันที

“นี่ละ! เอาไปเลย!”

ทหารเกาหลีใต้คว้าห่อผ้ามันเทศนั้นแล้วกลับขึ้นรถจี๊ปไป
“ทั้งที่ยอมให้ทั้งข้าวทั้งเหล้ากับไอ้พวกทหารเกาหลีเหนือที่ถือ
ปืนกล แต่ทหารเกาหลีใต้ที่คอยเสี่ยงชีวิตต่อสู้กลับโดนดูถูกลง!”
ผมจึงทำรถจี๊ปที่ขโมยห่อผ้ามันเทศของผมไปด้วยแหวตะ
แข็งกร้าว

แม่หันมองผมอย่างเหม่อลอยแล้วถอนหายใจ

“เมื่อก็ยังไม่วายบอกให้ทิ้งไปอยู่เลยแท้ๆ ทำไมถึงทำ
แบบนี้ล่ะ”

แต่ผมคิดว่าจะไปต่อต้านทหารที่ถือปืนทำไม เดียวก็มองห่ม
หรือก

“ถึงจะอยากทิ้ง แต่ผมก็ไม่ได้อยากถูกแย่งไปทั้งที่โดน

¹ พานท้ายปืนไรเฟิล หมายถึง ส่วนท้ายของปืนไรเฟิลที่ใช้พาดไหล่
ในการยิงเพื่อเพิ่มความแม่นยำและลดแรงกระแทก

หาว่าเป็นขโมยนี่นา”

“ในช่วงสงครามแบบนี้ ยังเรียกว่าขโมยได้อีกเหรอ!”

คำพูดของแม่ทำให้ผมเจ็บไป นี่ไม่ใช่เรื่องที่แม่กับผมจะต้องมาโกรธกันเองเลย แต่เราดันมาระบายความโกรธใส่กัน แม่กำชับแล้วกำชับอีกว่าไม่ให้ผมทำแบบนี้ขึ้นอีกเป็นอันขาด

“เข้าใจแล้ว”

ผมตอบกลับไปด้วยเสียงเบาๆ อย่างหมดแรง

แม่พิมพ์ปากออกมา ไม่รู้เหมือนกันว่าเป็นการปลอบผมหรือปลอบตัวเอง

“แต่ก็ยังดีที่ถูกลงไปแค่ห่อเดียวละนะ”

ฟ้ามืดแล้ว

แม่กับผมออกจากถนนใหญ่ แล้วเตร็ดเตร่ไปทั่วเพื่อหาที่นอนในคืนนี้ พอเข้าไปทางภูเขาก็เห็นกระท่อมปลายนาหลังหนึ่ง หลังคามุงจากที่คลุมอยู่นั้นผุพังเกือบหมดแล้ว แต่พื้นไม้ที่ยกสูงก็น่าจะยังพอกันน้ำค้างได้บ้าง

“รู้แบบนี้น่าจะเก็บซ็อกโกแลตไว้กินสักหน่อย”

ผมเลิยมฝิปากเพราะนึกเสียดายซ็อกโกแลตที่กินเกลี้ยงไปก่อนหน้านี้ แม่ยื่นมือมา ในมือนั้นมีมันเทศเปลือกสีแดงอยู่หนึ่งหัว

“เดี๋ยวแม่จะรีบก่อไฟ เรามากินมันย่างกันเถอะ”

ผมยิ้มเล็กน้อยแล้วพยักหน้า

พวกเรามัวแต่ปอกมันย่างกินกันอย่างเพลิดเพลิน แล้วจู่ๆ

ก็ได้ยินเสียงกรอบแกรบดังมาจากด้านหนึ่ง แม่กับผมตัวแข็งทื่อ เพราะความกลัว ไม่มีอะไรน่ากลัวเท่าการเจอคนแปลกหน้าตอน กลางคืนอีกแล้ว

“คะ...ใครนะ”

แม่ตะโกนไปทางคนเหล่านั้น

“อะ...เอ่อ พวกเราไม่ใช่คนอันตรายนะคะ”

กลุ่มคนที่เข้ามาใกล้กองไฟมีคุณลุงหนึ่งคน เด็กผู้ชาย สองคน และคุณปู่หนึ่งคน คุณลุงเดินขาเกะเฟลกและเด็กสองคน ก็มีแต่บาดแผลเต็มตัว คุณลุงคนนั้นใส่สูทเก่าที่เปื้อนโคลนและ คราบสกปรก แต่พอมองดีๆ แล้ว ถึงจะสกปรกแค่ไหนก็ยังดู เป็นชุดราคาแพงอยู่ดี ที่สำคัญ บนใบหน้าที่ได้เห็นเพราะแสง จากกองไฟนั้นมีแว่นตากรอบทองวาววับสวมอยู่ ดูเหมือนคุณครู ในโรงเรียนไม่มีผิด

“เครื่องบินทิ้งระเบิดมาตกข้างๆ คุณพ่อผม ท่านก็เลย สูญเสียการได้ยินและการมองเห็นไปนะคะ”

คุณลุงพูดพลางดึงคุณปู่ที่คลำทางด้านหน้าอยู่เข้ามาใกล้ กองไฟ คุณปู่มีสีหน้าว่างเปล่าราวกับคนที่จิตวิญญาณหลุดลอยไป ครั้งหนึ่งแล้ว

“พอคิดว่าได้กลิ่นมันเทศอย่างหอมมาก พวกผมก็เลยลอง ตามกลิ่นมา”

คุณลุงมองเปลือกมันเทศที่กองระเกะระกะอยู่ที่เท้าของแม่

และผม พลังเลียมปีปาก

“พวกเราที่กำลังกินอย่างประหยัดเพราะไม่มีอะไรจะกินเหมือนกันละ”

แม่ตอบอย่างเย็นชา

“ผมไม่ได้ขอพรอะไรครับ คุณปู่กับเด็ก ๆ อดข้าวมามากวันจนสภาพแย่ไปหมดแล้ว ขอซื้อสักหน่อยเถอะครับ เดี่ยวผมจ่ายเงินให้”

“ฉันไม่ต้องการอะไร เราไม่รู้ด้วยซ้ำว่าในช่วงสงครามแบบนี้เงินยังมีค่าอยู่ไหม จะให้เอามาแลกของกินได้ยังไงล่ะคะ”

แม่ส่ายศีรษะแล้วซ่อนหน้าไว้ด้านหลัง

คุณลุงก้มหน้าเหมือนครุ่นคิดอะไรอยู่สักพัก ก่อนจะพูดขึ้นว่า

“ผมจะให้แหวนทองเลยครับ”

เขาพูดแล้วชี้ไปที่แหวนบนนิ้วก้อยของคุณปู่ แหวนหนา ๆ วงนั้น ดูแวบเดียวก็รู้ว่า เป็นของที่เจ้าสาวมือใหม่ได้รับเป็นของขวัญนั้น แม้จะไม่ว่าทำไมแหวนของผู้หญิงถึงได้มาสวมอยู่ที่นิ้วก้อยเหี่ยวแห้งของคุณปู่คนนั้นก็เถอะ

แม่จ้องแหวนทองคำนั้นครุ่นหนึ่ง ก่อนจะตัดสินใจเปิดห่อผ้าออก

“ให้ได้ไม่เกินสิบห้า นะคะ”

พอแม่ตกลง คุณลุงก็พยายามถอดแหวนจากนิ้วของคุณปู่ทันที แต่คุณปู่กลับกำมือแน่นและไม่ยอมปลดปล่อย

“ไม่ได้! อันนี้ไม่ได้!”

คุณปู่ที่หูหนวกไม่ได้ยินเสียงตะโกนลั่นของลูกชาย แล้วก็
ไม่เห็นมันเทศในห่อผ้าของแม่เพราะตาที่มองไม่เห็น เขาได้แต่ใช้มือ
อีกข้างกำมือที่สวมแหวนไว้แน่นและคร่ำครวญเท่านั้น คุณปู่ยืนอยู่
ได้ไม่นาน คุณลุงก็ขึ้นคร่อมคุณปู่แล้วใช้กำลังถอดแหวนออกมา
มารยาทและความรู้ที่เคยแผ่ออกมาจากสุทและแว่นตากรอบทองนั้น
ดูเหมือนจะหายไปจนหมดสิ้น

แม่พิณจพิเคราะห์แหวนทองที่อยู่บนฝ่ามืออย่างละเอียด
แล้วจึงยื่นมันเทศให้ คุณปู่คร่ำครวญ แต่พอลูกชายยื่นมันย่าง
มาใกล้ ๆ จมูก เขาก็รีบไปกินอย่างตะกละตะกลามเหมือนไม่เคย
มีอะไรเกิดขึ้น แม่และผมนั่งดูทั้งสี่คนนั่งกินมันย้างสิบหัวอยู่
หน้ากองไฟหมดในพริบตาอย่างตกตะลึง

“อ่า อร่อยมากเลย แต่มันเทศแค่สิบหัวคงไม่พอหรอก”

คุณลุงที่มีเขม่าดำ ๆ เบื่อนริมฝีปากพูดพลางมองคนใน
ครอบครัว ก่อนจะเหลือบมองมาทางเรา แม่ก็รู้สึกงาสาตาเขา
เจ้าเล่ห์เหมือนหนูหรือเป่านะ ผมอยากรู้แต่ก็ไม่กล้าถาม

เมื่อกองไฟเริ่มมอดกลายเป็นถ่านและริบหรี่ลง แม่ก็เขย่า
ผมที่เผลอหลับไปให้ตื่นขึ้นมา

“ยองจิน ยองจิน!”

เสียงของแม่แผ่วเบา แต่แผ่ด้วยความตึงเครียดบางอย่าง

“ตื่นเร็ว รีบไปจากที่นี่กันเถอะ”

ผมขี้นตาที่่วงงุนแล้วเงยมองท้องฟ้า เห็นดาวประกายพรึก
ยังอยู่ตรงนั้น

“ยังไม่เช้าเลย จะไปแล้วเหรอ”

พอผมบ่นออกไป แม่ก็ยกห่อผ้ามันเทศที่เบาลงแล้วพูดว่า

“แม่กลัวจนอยู่ไม่ได้แล้ว”

“กลัวอะไรเหรอ”

“กลัวจะถูกแย่งแหวนทองกลับไปนะสิ”

แม่ใช้สายตาสีไปยังคุณลุงที่นอนขดตัวเหมือนหมียู่อีกฝั่ง
ของกองไฟ

“ตอนที่เขาร่วมพ่อแม่ตัวเองเมื่อกี้ก็เหมือนกัน...”

แม่คงเห็นสายตาเจ้าเล่ห์เหมือนงูของคุณลุงคนนั้นอย่าง
ที่ผมเห็นแน่นอน

ผมรีบลุกพรวดขึ้นทันที

“งั้นแม่ก็ยังไม่ได้หลับเลยเหรอ”

ผมถามขณะเดินฝ่าต้นหญ้าที่เปียกน้ำค้าง

“อืม ใจสันจนนอนไม่หลับเลยนะ”

ใบหน้าของแม่ที่แสงจันทร์สาดส่องเต็มไปด้วยความเหนื่อยล้า
ริมฝีปากซีดขาว และได้ตามีรอยคล้ำเหมือนงามืด ผมเริ่มสงสัย
แล้วว่าหน้าของผมเป็นแบบนี้เหมือนกันไหม

พวกเรากลับมาที่ถนนใหญ่อีกครั้ง นำแปลกที่ถนนเส้นใหม่
ที่กว้างขวางนั้นกลับเงียบสงัด ผมคิดว่าอาจเป็นเพราะยังเช้ามาก

จึงเดินต่อไปโดยไม่พูดอะไร ผมจินตนาการหน้าตาของลุงห่างๆ ที่ไม่เคยพบสักครั้งขึ้นกลางอากาศ ใบหน้าของลุงค่อยๆ คล้ายกับ ประธานาธิบดีเข้าไปทุกที คุณปู่ประธานาธิบดีที่ผมเคยเห็นจากรูปภาพเบลอๆ ในหนังสือพิมพ์ครั้งหนึ่งกำลังยิ้มอย่างอ่อนโยน รอยยิ้มนั้นจะต้องเป็นรอยยิ้มของลุงที่รอต้อนรับเราอย่างอบอุ่นแน่ แม้เราจะมีแค่แหวนทองหนึ่งวงกับห่อผ้ามันเทศก็ตาม แม่ค่อยพูดซ้ำๆ ตลอดเส้นทางลี้ภัยจนหูผมชา

“แม่ส่งโทรเลขไปที่แทจอนแล้ว เราจะต้องรอเราอยู่แน่”

คำพูดนี้เหมือนจะคอยกระตุ้นผมที่เริ่มเดินช้าลงอยู่ตลอดเวลา ผมถือห่อผ้ามันเทศที่เหลืออยู่ประมาณเจ็ดหัวเดินตามแม่ไป แต่แล้วก็ต้องร้อง “อึก” และหยุดเดินกะทันหัน นิ้วโป้งเท้าขวา ปวดรากับถูกเหล็กร้อนทิ่มแทง

“แม่...ผมเดินไม่ไหวแล้ว”

ผมทรุดนั่งลงกับพื้นแล้วจับเท้าไว้ เท้าร้อนผ่าวไปจนถึงหลังเท้า ดูเหมือนว่าตุ่มน้ำจะแตกและมีเชื้อโรคสกปรกเข้าไปทำให้ เกิดหนอง บริเวณใกล้ๆ หนองบวมแดงขึ้นมา แม่ดูเท้าของผม แล้วเบิกตากว้างด้วยความตกใจ

“แม่เอาแต่เร่งลูกอย่างเดียวโดยที่ไม่รู้เลยว่าลูกเจ็บขนาดนี้...”

ใบหน้าของแม่เต็มไปด้วยความเสียใจและรู้สึกผิด พอเห็นสีหน้านั้นแล้ว นิ้วเท้าของผมก็ยิ่งปวดแปล็บมากขึ้น ปวดจนศีรษะ แทบระเบิด ผมกัดฟันแน่นเพื่อกลั้นน้ำตาที่เอ่อขึ้นมา

“มา ขึ้นหลังแม่”

แม่หันหลังให้ผมแล้วนั่งยอง ๆ

“โอ๊ย ทำอะไรเนีย ผมอายุตั้งเท่าไรแล้ว จะให้แม่แบก ขึ้นหลังได้ยังไง!”

แม่กับผมสูงพอ ๆ กัน จะให้เด็กชายตัวโตเกาะบนหลังแม่ ที่ตัวเล็กบอบบางเพื่อลี้ภัยไม่ได้หรอก ลูบปล่อยให้ตายไปเลยดีกว่า คักคักครีของผมไม่มีวันยอมแพ้

“เลิกดื้อแล้วขึ้นหลังแม่มาเร็ว”

“บอกว่าไม่เอาไง!”

ขณะที่แม่กับผมเถียงกันนั้น ก็มีรถบรรทุกคันใหญ่คันหนึ่ง วิ่งมาทางเราจากอีกฝั่งของทางแยก แม่กับผมหลบไปยืนข้างทาง รอให้รถบรรทุกคันนั้นขับผ่านไป รถบรรทุกขับใกล้เข้ามาพร้อมฝุ่น ที่ฟุ้งกระจาย รถคันนี้วิ่งช้ามาก ผมมองรถบรรทุกที่วิ่งผ่านหน้าไป พลางคิดในใจว่าไม่แปลกหรอกที่รถจะวิ่งช้าแบบนี้ เพราะรถ คันนั้นบรรทุกคนอยู่เต็มท้ายรถนั่นเอง

“เอ๊ะ ไม่ได้บรรทุกพวกทหาร แต่เป็นผู้ลี้ภัยนี่นา”

เมื่อแม่ได้ยินที่ผมพูด ก็วิ่งตามรถบรรทุกที่ค่อย ๆ ห่างออกไป

“เดี๋ยวก่อนค่ะ! เดี่ยวก่อน!”

รถบรรทุกวิ่งต่อไปเล็กลง ก่อนจะจอด

“โอ๊ย ไม่เห็นเธอครับ ตอนนี้ข้างหลังไม่มีที่ว่างแล้ว”

คนขับมองลงมาผ่านหน้าต่างแล้วต่อว่าพวกเรา แม่ได้ยิน

ว่าจะไปแท็กซี่เลยขอให้รับเราขึ้นไปด้วย แม่ขอร้องแล้วขอร้องอีก แต่คนขับก็ไม่ยอม สุดท้ายแม่จึงหยิบแหวนทองที่ซ่อนไว้ในอกเสื้อออกมา แม่เคยบอกว่าจะเอาแหวนทองนั้นไปแลกข้าวกินเมื่อไปถึงแท็กซี่ แต่ตอนนี้แม่กำลังยื่นแหวนทองให้คนขับเพื่อขอให้ผมที่เท้าเจ็บได้ขึ้นรถไปด้วย จนสุดท้ายเราก็ได้ขึ้นไปนั่งตรงที่นั่งข้างคนขับ ส่วนสองคนที่นั่งอยู่ก่อนหน้าก็ย้ายไปที่กระบะหลังแทนด้วยเหตุนี้ แม่และผมในตอนแรกต้องเดินอีกหนึ่งวันเต็มๆ กว่าจะไปถึง ก็มาถึงแท็กซี่ในเวลาไม่ถึงครึ่งวัน รถบรรทุกปล่อยคนลงที่หน้าสถานีแท็กซี่ก่อนจะขับจากไป

“โห! นี่มันอะไรกันเนี่ย!”

ผมตกใจจนลืมความเจ็บที่เท้า บริเวณหน้าสถานีแน่นขนัดไปด้วยผู้คนเหมือนทะเลมนุษย์ไม่มีผิด มีทั้งผู้ลี้ภัย ชาวบ้าน ทหาร และตำรวจวนวายกันไปหมด ผมได้ยืนสำเนียงมากมาย ปะปนกัน ทั้งสำเนียงโศลกที่ราบเรียบ สำเนียงคยองซังที่หยาบ กระด้าง สำเนียงซุงซงที่ยังคงอ่อนคลายแม้ในช่วงสงคราม และสำเนียงซอลลาที่เต็มไปด้วยไหวพริบ หวามึบางอย่างแปลกๆ ทุกคนดูหวาดกลัวและหวาดหวั่นโดยไม่รู้สาเหตุ พวกเขาดูวิตกกังวลกว่าบรรดาผู้ลี้ภัยที่เราเห็นบนถนนเสียอีก ทุกคนเดินวนเวียนไปมาอย่างไร้ทิศทางและเป้าหมาย

“ทุกคนหนีมาที่แท็กซี่กันหมดเลยเหรอ วนวายมากเลยแฮะ”
แม่ตะลึงจนพูดไม่ออก ก่อนจะสะดุ้งเล็กน้อย

“อ๊ะ! ฉันไม่ควรมายืนเหม่อแบบนี่สิ”

แม่สายศิระหนึ่งครั้งแล้วหยิบกระดาษแผ่นเล็ก ๆ จากกระเป๋าทิ้งขว้างในออกมา แม่มองซ้ายขวาเพื่อหาคนที่จะถามทาง ก่อนจะเรียกตำรวจคนหนึ่งที่เดินผ่าน ผมถอยห่างออกมาเล็กน้อยแล้วนั่งลงกับพื้น มองแม่กับตำรวจคุยกัน และคงเพราะต้องใช้ท่าทางในการสื่อสารด้วยจึงใช้เวลานานพอสมควร แต่ก็อย่างว่า แม่เพิ่งมาแทกครั้งแรก ต่อให้มีคนบอกทาง แม่ก็คงจะไม่เข้าใจในทันทีหรอก

ผมละสายตาจากแม่แล้วค่อย ๆ มองไปรอบ ๆ คราวนี้เห็นผู้คนที่ไม่ได้สังเกตเห็นมาก่อนในตอนแรก เป็นพวกคนที่สภาพเหมือนขอทานนั่งพิงกำแพงอยู่ ไม่แน่ใจว่าพวกเขาเป็นผู้ลี้ภัยหรือเป็นขอทานที่อาศัยอยู่หน้าสถานีมาตั้งแต่แรก ในกลุ่มนั้นมีคุณยายคนหนึ่งนั่งอยู่โดยมีเด็กผู้หญิงนอนบนตัก เด็กผู้หญิงคนนั้นดูน่าจะอายุไม่เกินหกขวบ แต่จู่ ๆ เด็กที่นอนนั้นก็ขยับตัวและซุกเข้าไปในอกของคุณยาย คุณยายที่ผอมแห้งเหมือนปลาตากแห้งได้แต่ก้มมองเด็กน้อยด้วยสายตาอิดโรย เด็กคนนั้นใช้มือคว้าเอาหน้าอกของคุณยายออกมาแล้วเริ่มดูดด้วยความเคยชิน แน่หนอนว่าไม่มีน้ำนมไหลออกมา แม่จะอยู่ไกล แต่ผมเหมือนได้ยินเสียงเด็กดูดน้ำนมที่เหือดแห้งดัง “แจะ ๆ” ลอยมา เด็กพยายามซุกเข้าไปในอกของคุณยายอีกสองสามครั้ง ก่อนจะงอแงและร้องไห้โฮ ขณะเดียวกันนั้น คุณยายก็ผลักเด็กออก

อย่างแรง ทำให้เด็กร้องไห้หนักขึ้นไปอีก แต่ไม่มีใครมองเด็กคนนั้นเลย ในบรรดาผู้คนมากมายที่เดินผ่านไปผ่านมาโดยไม่สนใจ ไม่มีใครแม้แต่จะเหลียวมองคุณยายกับเด็กคนนั้น แต่นั่นก็ไม่แปลกหรอก เมื่อเทียบกับเหตุการณ์หฤโหดที่เราเจอบนเส้นทางลี้ภัยแล้ว ภาพตรงหน้านี้ก็ถือว่าเล็กน้อยไปเลย ผมละสายตาจากใบหน้าของเด็กน้อยที่ยับยู่เหมือนผ้าขี้ริ้วและเต็มไปด้วยน้ำมูกน้ำตา

“เขาบอกว่าอยู่ใกล้ๆ นี้เอง ยองจิน อดทนเดินอีกนิดนะ”
แม่กลับมาพุงผมให้ลุกขึ้น ผมเริ่มเดินแล้วหยุดอีกครั้ง

“แม่”

“มีอะไร”

“ถ้าไปถึงบ้านคุณลุงแล้ว เราก็ไม่ต้องใช้ห่อผ้ามันเทศนี้แล้วใช่ไหม”

แม่ถามกลับมาว่า “หืม” แล้วก็มองห่อผ้าที่ถืออยู่ในมือผมซึ่งไปที่คุณยายกับเด็กผู้หญิงคนนั้น

“เอาไปให้เด็กคนนั้นกันเถอะ”

“ให้คนพวกนั้นเหรอ ทำไม่ละ”

“ก็ตอนนี้เราไม่ต้องการมันแล้วนี่นา”

แม่ทำสีหน้าจริงจังขึ้นเมื่อได้ยินที่ผมพูด

“ทำไมจะไม่ต้องการละ ในช่วงสงคราม ข้าวเม็ดเดียวก็มีค่ามากนะ”